
مبانی نظریه‌ی ادبی

هانس برتنس

مترجم
محمد رضا ابوالقاسمی

نشر ماهی
تهران
۱۳۹۷

فهرست

۹	پیش‌گفتار .....
۱۱	۱ خوانش برای یافتن معنا نقد عملی و نقد نو .....
۴۳	۲ خوانش برای فرم - ۱ .....
	فُر مالیسم و ساختارگرایی اولیه، ۱۹۶۰-۱۹۱۴
۶۷	۳ خوانش برای فرم - ۲ .....
	ساختارگرایی فرانسه، ۱۹۷۵-۱۹۵۰
۹۵	۴ خوانش سیاسی .....
	دهه‌ی ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰
۱۳۷	۵ انقلاب پسا ساختارگرایی .....
	دریدا، شالوده‌شکنی و پسامدرنیسم
۱۷۱	۶ ادامه‌ی پسا ساختارگرایی .....
	فوکو، لاکان و فمینیسم فرانسوی
۱۹۹	۷ ادبیات و فرهنگ .....
	تاریخ‌گرایی نو و ماتریالیسم فرهنگی
۲۲۳	۸ نقد و نظریه‌ی پسا استعماری .....
۲۵۱	۹ سکسوالیته، ادبیات و فرهنگ .....
۲۷۳	کتاب‌نامه .....
۲۸۳	نمایه .....

پیش‌گفتار

زمانی به نظر می‌رسید تاویل متون ادبی و نظریه‌ی ادبی دو چیز متفاوت هستند و تقریباً به یکدیگر نامرتبط‌اند. تاویل درباره‌ی معنای واقعی یک شعر، یک رمان، یا یک نمایش‌نامه بود حال آن‌که به نظر می‌رسید نظریه، کاری به کار این‌که هدف واقعی مطالعه‌ی ادبیات چیست ندارد و با تعمیم‌های هرگز نمی‌تواند حق مطلب را در مورد تک‌تک آثار ادبی ادا کند. با این همه طی سی سال گذشته تاویل و نظریه به یکدیگر نزدیک و نزدیک‌تر شده‌اند. در واقع به نظر بسیاری از منتقدان و نظریه‌پردازان معاصر، تاویل و نظریه را به هیچ‌رو نمی‌توان از یکدیگر جدا کرد. اینان می‌گویند وقتی متنی را تاویل می‌کنیم، همواره از بینش نظری نیز بهره می‌گیریم، چه خودمان از این موضوع آگاه باشیم چه نباشیم، و نیز می‌گویند نظریه بدون تاویل نمی‌تواند راه به جایی ببرد.

پیش‌فرض کتاب حاضر این است که به‌واقع نمی‌توان نظریه‌ی ادبی و کار ادبی — کار تاویل — را کاملاً از یکدیگر تفکیک کرد؛ این پیوستگی بیشتر در سطوح پیشرفته‌تر مطالعات ادبی دانشگاهی به چشم می‌خورد. پس یکی از اهداف این کتاب آن است که نشان دهد چگونه نظریه و کار ادبی، قهرأ به هم مرتبط‌اند و همیشه